

ישעיהו פרק לג

(טו) הִלֵּךְ צְדָקוֹת וְדָבַר מִיִּשְׁרָיִם מֵאִסְ בְּרָצַע מַעֲשֵׂקוֹת נֶעַר כְּפִיּוֹ מִתְמַךְ בְּשֹׁחַד אֲטָם אֲזָנוֹ מִשְׁמַע דְּמִים וְעַצִּים
עֵינָיו מִרְאוֹת בְּרָע: (זט) הוּא מְרוֹמִים יִשְׁכֵּן מְצֻדוֹת סְלָעִים מִשְׁגָּבוֹ לְחִמּוֹ נִתֵּן מִיָּמָיו נֶאֱמָרִים:

תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף נז עמוד ב

ועוצם עיניו מראות ברע - א"ר חייא בר אבא: זה שאין מסתכל בנשים בשעה שעומדות על הכביסה. היכי דמי? אי דאיכא דרכא אחריתא, רשע הוא! אי דליכא דרכא אחריתא, אנוס הוא! לעולם דליכא דרכא אחריתא, ואפ"ה מיבעי ליה למינס נפשיה.

רשב"ם מסכת בבא בתרא דף נז עמוד ב

שאין מסתכל - כשהוא הולך על שפת הנהר.

היכי דמי - דמשתבח ביה קרא אם עוצם עיניו דמשמע שאם לא יעצים עיניו אינו לא צדיק ולא רשע.

אי דאיכא דרכא אחרינא - ואזיל בהך.

רשע הוא - ואף על פי שעוצם עיניו שלא היה לו לקרב אלא להרחיק מן העבירה דקיימא לן חולין (דף מד:) הרחק מן הכיעור.

אנוס הוא - אם מסתכל דרך הליכתו ואנוס רחמנא פטריה ולמה מזקיקו הכתוב להעצים עיניו דמדמשתבח ביה קרא שמעינן דצריך לעצום עיניו.

למינס נפשיה - להטות עיניו לצד אחר והיינו דמשתבח ביה קרא דאי אנוס נפשיה חסיד הוא.

יד רמ"ה מסכת בבא בתרא דף נז עמוד ב

(רסא) ועוצם עיניו מראות ברע. א"ר חייא בר אבא זה שאינו מסתכל בנשים בשעה שעומדות על הכבוסה היכי דמי אי דאיכא דרכא אחרינא ואזיל מהכא כי לא מיכוין נמי לאסתכלי רשע הוא דלא הוה איבעי ליה למיזל מהכא. ואי דליכא דרכא אחרינא אנוס הוא. דלא סגי ליה דלא ליסתכל באורחא דאזיל כי היכי דלא ליתקיל. לעולם דליכא דרכא אחרינא ואפילו הכי איבעי ליה למינס נפשיה, ולסכוני בנפשיה דלא ליסתכל באורחא כי היכי דלא ליתי לאסתכלי (בנפשיה) [בנשים].

ספר הישר (חלק התשובות) סימן מו

ב... ואפ"י בלא שום ראייה פי' רבינו שלמה (נוח) [נוחו עדן] יקל פתרונו קשה ומקולקל, כ"ש שכיון לשמועה. ואז לא חשתי להשיב, אך ראיתי ענוותנותו של רבינו שמואל וחכמי צרפת היא גרמה לך לשאת ראש להיות מורה להפיל חללים. ואתה הודעתני להוכיחך בפני עצמך¹⁰ וכדברך עשיתי.

הגהות מרדכי מסכת עירובין הגהות מרדכי פרק מבוי [המתחיל ברמז תקכח]

...וב' דברים עלה על דעת רשב"ם ולא איסתייעא מילתא דאין הקדוש ברוך הוא מביא תקלה ע"י צדיקים חדא שהיה רצונו להתיר ליכנס בקרון בשבת הואיל והיו לו מחיצות ואתא לאשמועין דהלכה כרב שפסק פרק מי שהוציאווהו [דף מב ב] כר"ג בדיר וסוהר וספינה דמהלך כולה דכל הספינה או הקרון חשובה לו כד' אמות וכן פסק רב אלפס ומ"מ הדר ביה מטעמא דפרישית לעיל ותימה יש על סמ"ג שאסר ללכת בקרון משום שנשתמש בבעלי חיים ולא דק דה"ל צידי צדין כדפרישית לעיל ועוד רצה רשב"ם לעשות אחרת כי שפל עינים היה ורצה לעלות בקרון אשר סוס ופרד מושכין בו ולא הרגיש איתרחיש ליה ניסא נזדמן אחיו ר"ת שם א"ל אל תהי צדיק הרבה שא מרום עיניך והנה סוס ופרד לקראתך ואמרינן בתוספתא פ"ד דמסכת כלאים לא יקשור סוס לפרד ופרד לחמור ונמנע ולא עלה ואף על גב דמפיק שמואל [בב"מ דף ח ב] ותני וחכמים פוטרינן היושב בקרון מכל מקום איסורא איכא דגבי כלאים שייך נמי למימר פטור אבל אסור דתניא בסיפא לא יקשור סוס כו' ואם עשה כן ר"מ מחייב וחכמים פוטרינן אי נמי סמי ההיא דמפיק שמואל מקמי מתניתין דתנן וחכמים מחייבין ומ"מ פשיט רב יוסף מינה פ"ק דב"מ דאליבא דשמואל מיירי ולפי טעם הירושלמי דמפרש לא רוכבין על גבי בהמה מלמען ינוח נראה דאסור לרכוב על גבי בהמת נכרי כשהיא מושכרת לישראל דשכירות קנה לו להתחייב בשביתתה כדאמר פרק הזהב גבי אונאה כי תמכרו כתיב וליומא מכירה היא ואם תאמר הא מסקינן פ"ק דע"ז [דף כא ב] דשכירות לא קניא וי"ל זיל הכא והכא לחומרא לחייב השוכר בכל דבר דאילו הוא שלו שכירות קניא דליומיה מכירה היא וגם לחייב המשכיר במצות התלויות בו שכירות לא קניא הואיל ועתידיה לחזור אליו והכל לחומרא. אלעזר: